

Digitalizacja w Zamku Królewskim

DIGITALIZACJA ZBIORÓW ZAMKU KRÓLEWSKIEGO W WARSZAWIE

„Digitalizacja zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie” jest jednym z zadań realizowanych w ramach planu strategicznego muzeum na lata 2011 – 2015. Ma on na celu ułatwienie dostępu do dziedzictwa kulturowego w domenie publicznej szerokiej grupie odbiorców w skali globalnej. Digitalizacją objęte zostaną wszystkie obiekty, nie tylko te prezentowane we wnętrzach zamkowych, ale także znajdujące się w magazynach (z powodu ograniczeń powierzchni ekspozycyjnej, stanu zachowania lub zaleceń konserwatorskich) liczne dzieła sztuki i archiwalia niedostępne na co dzień dla zwiedzających.

Zespół

Do realizacji zadania został powołany w 2011 r., specjalny zespół ds. digitalizacji zbiorów zamkowych, pod kierownictwem p. Aldony Modrzewskiej. Pierwszym zadaniem, wyznaczonym do realizacji, było przygotowanie oceny posiadanej przez instytucje infrastruktury i kadry niezbędnej do przeprowadzenia procesu, przygotowanie harmonogramu digitalizacji zbiorów oraz wewnętrznych procedur, zarządzeń i regulaminów. Oprócz stałego trzonu zespołu (kierownika projektu, jego zastępcy, informatyka oraz 2 fotografów), w pracę nad projektem zaangażowane są wszystkie działy Zamku: m.in. konserwatorzy, kustosze, dział promocji, brygady transportowe, działy techniczne, finansowe, prawne.

Zbiory zamkowe

Zbiory Zamku Królewskiego stanowią obiekty należące do europejskiego dziedzictwa kulturowego, posiadające wartość artystyczną, historyczną i kulturalną. Jest to kolekcja bardzo różnorodna, prezentująca niemal wszystkie dziedziny sztuki: malarstwo; meble, rzeźbę, grafikę, szkło, numizmaty itp. Zamek jest właścicielem ponad 51 000 muzealiów i ok. 97 000 jednostek aktowych materiałów archiwalnych. Obiekty muzealne i archiwalne znajdują się także w posiadaniu działających w Zamku Fundacji: Zbiorów im. Ciechanowieckich (946 obiektów) i Teresy Sahakian (792 obiektów) oraz stanowią element kolekcji przekazanej przez dr. Tomasza Niewodniczańskiego (ok. 17 000 obiektów). W pierwszej kolejności digitalizacji poddane zostaną obiekty stanowiące własność Zamku.

Finansowanie projektu

Głównym źródłem finansowania projektu jest przyznana w 2012 r. dotacja z programu rządowego Kultura+ w wysokości 1 143 236,25 zł. Pozostałe środki to wkład własny instytucji w wysokości 784 300,93 zł. oraz dotacja przyznana przez Fundację Teresy Sahakian w wysokości 132 500,00 zł.

Pierwszy etap zadania sierpień 2012 – czerwiec 2013 „Tworzenie infrastruktury technicznej do digitalizacji zbiorów”

Z przyznaných środków od sierpnia 2012 r. do czerwca 2013 r. zrealizowano pierwszy etap

zadania, a przede wszystkim: zaadaptowano pomieszczenia i zakupiono sprzęt do pracowni fotograficznej oraz stanowiska skanujące; wyposażono stanowiska do weryfikacji wizerunków cyfrowych, zmodernizowano sieć i serwerownię, zakupiono infrastrukturę do długoterminowego przechowywania danych. Równoległe do prac związanych z zakupem sprzętu i pracami technicznymi, przygotowywano obiekty, zarówno od strony konserwatorskiej (we własnej pracowni i przy wykorzystaniu usług zewnętrznych), jak i merytorycznej (dokonano weryfikacji opisów w systemie ewidencji MONA).

Pracownia

Głównym miejscem wykonywania cyfrowych wizerunków obiektów jest pracownia fotograficzna położona w samym „sercu” Zamku. Umieszczenie jej w ciągu ekspozycyjnym pozwoliło m.in. na ograniczenie ryzyka i kosztów związanych z transportem muzealiów. Dwóch zatrudnionych do projektu profesjonalnych fotografów dysponuje wysokiej jakości sprzętem fotograficznym: średnio i małoobrazkowymi aparatami wraz z osprzętem i oświetleniem oraz stacjami graficznymi do obróbki zdjęć. Studio, poza tym, zostało wyposażone w stacje mobilne, pozwalające na wykonanie zdjęć na ekspozycji oraz na Podzamczu, gdzie znajduje się pracownia konserwacji oraz magazyn dzieł sztuki. Pracowni fotograficznej towarzyszy stworzone równoległe stanowisko skanujące w Bibliotece Naukowej, gdzie na skanerze wielkoformatowym rozpoczęto proces digitalizacji archiwaliów z Gabinetu Heraldycznego.

Program pilotażowy

Od stycznia do czerwca 2013 r. przeprowadzono w Zamku program pilotażowy, w czasie którego poddano digitalizacji 2D muzealia, reprezentujące wszystkie rodzaje kolekcji znajdujących się w Zamku: malarstwo, militaria i metale; rzeźbę, meble, grafikę, rysunek, porcelanę, szkło, tkaniny, zbiory archeologiczne, daktyliotekę, numizmaty i archiwalia. Wykonanie wizerunków cyfrowych dla tak bardzo różnorodnych obiektów pokazało, jaki czas jest wymagany i jakie ewentualne problemy mogą wystąpić przy danej grupie muzealiów. Równoległe do digitalizacji 2D, wraz z firmą DML, przeprowadzono pilotażowy program digitalizacji 3D Sali Rycerskiej.

Co dalej?

W kolejnych latach Zamek Królewski w Warszawie ubiegać się będzie o fundusze zarówno z programu Kultura+, jak i innych źródeł na kontynuację projektu. Planowane jest uzupełnienie wyposażenia pracowni fotograficznej, m.in. o zakup stołu obrotowego do fotografowania metodą 360°, która pozwoli na profesjonalną i atrakcyjną prezentację obiektów przestrzennych. Planowany jest także zakup stanowisk skanujących do digitalizacji materiałów archiwalnych oraz rozbudowa bibliotek taśmowych do przechowywania danych.

Najważniejszym wyzwaniem na najbliższe miesiące jest stworzenie witryny zasobów cyfrowych, która pozwoli na umieszczenie zdigitalizowanych obiektów w domenie publicznej. Witryna, dostępna w polskiej i angielskiej wersji językowej, zostanie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych i niedowidzących. Informacja o materiałach archiwalnych zgromadzonych w Zamku dostępna będzie na ogólnopolskim portalu www.szukajwarchiwach.pl. Ponadto zbiory zamkowe spopularyzują ogólnoeuropejskie portale, zbierające informacje o obiektach dziedzictwa kulturowego (Europeana).

W ramach porozumienia czterech rezydencji królewskich (Zamku Królewskiego na Wawelu i w Warszawie, Muzeum-Pałacu w Wilanowie oraz Muzeum Łazienek Królewskich) planowane jest przeprowadzenie na jesieni br. programu pilotażowego w zakresie skanowania 3D.

Film promocyjny

Od kwietnia 2012 r. trwały prace nad filmem promującym digitalizację zbiorów muzealnych. Pierwszym ich etapem było zespołowe określenie wstępnego scenariusza, który posłużył za podstawę do przeprowadzenia rozmów z kilkoma filmowcami oraz wybrania wykonawcy. W drugim etapie z wykonawcą określiliśmy szczegółowe założenia filmu, jego odbiorców i formułę, tak, aby scenariusz odpowiadał oczekiwaniom zarówno muzeum, jak i widzów. Prace na planie ruszyły w styczniu. Po dwóch pełnych dniach zdjęć filmowych, nastąpił miesięczny etap montażu i konsultacji z pracownikami Zamku. Pod koniec lutego 2013 r. otrzymaliśmy finalną wersję filmu.

Projekt wspierają:

